

SIEVIN KYLÄT 2010 -jatkohanke

vuosina 2008–2010

**Sievin kylien kylätoiminnan, kylien elinkeinojen
ja kyläasumisen kehittämishanke**

SIEVIN KYLÄT 2010 -jatkohanke

vuosina 2008–2010

Sievin kylien kylätoiminnan, kylien elinkeinotoiminnan ja kyläasumisen kehittämishanke

HANKEKUVAUKSEN TIIVISTELMÄ

kohderyhmä, hyödynsaajat, tavoitteet, yksilöidyt toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset

Hankkeen *kohderyhmänä* ovat Sievin kunnan kylät, Sievin Leppälä-Lahdenperän, Asemakylän (Korhonen), Kukonkylän, Jokikylän, Järvikylän, Kiiskilän ja Jyringin kyläyhdistykset ry, kehittämissyhtiö Sievinkylän kehitys oy sekä Sievin Haikolan asukasyhdistys ry ja kylissä asuvat ihmiset.

Hyödynsaajina ovat kaikki mukana olevat kylät, sitä myöten Sievin kunta ja ympäröivät kunnat ja maakunnat.

Hankkeen *tavoitteena* on luoda ja parantaa edellytyksiä kylätoiminnalle, kylien elinkeinotoiminnalle (kuten kulttuuri- ja luonto- ja kylämatkailu, muu yrittäjäyys), maaseutuasumiselle, maaseudun palveluiden uudistumiselle ja säilymiselle. Tavoitteita toteutettaessa parannetaan palvelujen saatavuutta sekä luodaan edellytyksiä ihmisten työllistymiselle. Samalla kehitetään yhteisöllisyyttä ja synnytetään vuorovaikutusta niin uusien kuin vanhojenkin kyläläisten välillä. Kylien sisäistä ja ulkoista tiedotusta kehitetään edelleen tietoverkkojen avulla.

Kylien markkinointia ja toimintaa elinkeinojen parantamiseksi kehitetään muun muassa matkailun ja hoiva-alan kehittämistoimenpiteillä.

Kylien varainhankintaa kehitetään erityisesti paikallisten tapahtumien, historian ja kulttuuriperinteen kautta ja niihin nojautuvilla toimenpiteillä.

Hankkeessa käynnistetään kylien omia kehittämisen- ja investointihankkeita sekä laaditaan niille rahoitushakemuksia. Hankkeen ensimmäisen vaiheen aikana syntynyttä tonttitiimin tarjontaa laajennetaan.

Tavoitteena on myös, että kylien kansainvälistyminen laajenee eri kylille ja yhteinen tavoite on matka Unkariin vuonna 2010, jolloin Euroopan kulttuurikaupunki on Unkarin Pécs.

Tavoitteena on myös maahanmuutto- ja työhöntulorekrytointimatka Petroskoihin toukokuussa 2008. Tuloksena on noin 200 inkeriläisen maahanmuuttoopastus ja opastuksen päätöstilaisuus Petroskoissa.

Tapaamisesta on sovittu Inkerin Liiton kanssa.

Hankkeen tuloksina kylien palvelut ja elinkeinot uudistuvat sekä kyläyhdistysten toiminta tehostuu sekä varainhankinta erilaisten kulttuuristen ja matkailullisten ohjelmapalveluiden ja tapahtumien avulla paranee.

Hankkeelle palkataan vetäjäksi hankesuunnittelija, joka hoitaa omien vahvuusalojensa kehittämistehtävät.

Ostopalveluvaroja käytetään ensisijassa kylien omien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden kustannuksiin niissä asiakokonaisuuksissa, joissa hankesuunnittelijan ja kylien resurssit eivät riitä. Hankkeelle perustetaan ohjausryhmä, johon kutsutaan kylien edustajia, rahoittajien edustajia sekä tarvittaessa asiantuntijoita. Vaikutuksena on myös kylien välinen synergia, jossa eri toimintamallit ovat siirrettävissä kaikkien käyttöön ja kylät tukevat ja tukeutuvat toisiinsa.

1. HANKKEEN TAUSTASTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA

Sieviläisen maaseudun ja kylien elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tarvitaan uusia, innovatiivisia toimia, jotta kylät osaisivat hyödyntää omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan. Sievi ei ole kärsinyt muuttotappiosta, vaan väestörakenne on painottunut nuoreen väestöön ja yhä enemmän myös ikääntyviin.

Nuorten muutto koulutuksen ja työn perässä pois kotikunnasta on tuttua myös kasvavassa Sievin kunnassa. Teollisten työpaikkojen osuus on huomattava.

Sieviä onkin pidettävä kehittyvänä maaseutuna, jossa elinkeinotoiminta on dynaamista. Alkutuotannosta on kadonnut työpaikkoja, koska tilamäärä on laskenut ja suurentuneita peltopinta-aloja viljellään tehokkaasti yhä pienemmällä joukolla.

Perinteisesti Sievin asutus on keskittynyt useille kylillä Vääräjokivarteen ja Korhosen ja Kukonkylillä myös rautatien ympäristöön. Haikolan kylällä eli Sievin keskustassa asutus on laajentunut Evijärven järvikuivion rantamilta yhä enemmän länteen, Kokkola–Kajaani-tien länsipuolelle.

Sievin lukuisten kylien elinvoiman ylläpitämiseksi tarvitaan uusia asukkaita, jotka edustavat eri ammatti- ja ikäryhmiä. Kyläsuunnitelmien laadinnan yhteydessä vuosina 2007–2008 kylät pitivät tärkeänä uusien asukkaiden saamista kylään. Asuinympäristön ja kylien yleisen viihtyvyyden parantaminen koetaan tärkeäksi.

Erityisesti toimivat kyläkoulut ovat merkittäviä tekijöitä kylän elävöittämisessä.

Sieivissä on vuoden 2008 syksyllä alakoulut Kiiskilässä, Jokikylällä, Järvikylällä, Haikolassa (keskusta), Leppälässä, Jyringissä ja Korhosessa. Keskustassa on Jussinpekan yläkoulu ja lukio.

Kyläkauppa toimii Asemakylällä eli Korhosessa. Muut kauppapalvelut ovat keskittyneet Haikolan kylälle.

Postipalvelut ovat suurelta osin siirtyneet Sievin keskustaan. Julkiset kulkuvälineet eli linja-autot ovat suurimmaksi osaksi koululaisliikenteen varassa. Vanhukset tarvitsisivat asiointiliikennettä. Kylät joutuvat myös ottamaan hoitoonsa erilaisia toimintoja taatakseen palvelutason, kuten liikunta- ja virkistyspaikat. Kylien olisi syytä panostaa myös kylien maisemanhoitoon ja sitä myötä viihtyisyyteen.

Työpaikat ovat merkittävässä asemassa asuinpaikkaa valittaessa. Maatalouden osuus on vielä suuri monilla Sievin kylillä. Pienyrityksillä on tärkeä rooli Sievin kylillä. Teolliset työpaikat ovat keskittyneet Sievin keskustaan ja Korhosen kylälle.

Yrittäjien ikärakenne vaihtelee paljon. Maatilatalous supistuu koko ajan, mutta jatkavat tilat ovat yhä suurempia. Jatkossa suuremmat tilat voivat tarjota työtä

tilan ulkopuolisille urakoitsijoille yms. kausityövoimalle, myös maahanmuuttajille.

Myös nuorille ja naisille olisi luotava työllistymismahdollisuuksia.

Sievissä on perustettu Sievin kylät 2010 -hankkeen ensimmäisessä vaiheessa kyläyhdistykset Jyrinkiin, Kiiskilään, Jokikylälle ja Kukonkylälle. Haikolaan on perustettu asukas yhdistys. Korhosen eli Asemakylän ja Leppälä-Lahdenperän yhdistykset on perustettu vuonna 2006 ja 2003. Järvikylälle kyläyhdistys perustettiin huhtikuussa 2008.

Sievin kylillä toimii useita muita yhdistyksiä, kuten metsästysseuroja ja rauhan yhdistyksiä. Kaiken kaikkiaan Sieviin on rekisteröity yli sata yhdistystä, joista vain murto-osa toimii aktiivisesti.

Kylien kyläsuunnitelmia on työstetty pisimmälle Korhosessa, Jyringissä, Leppälässä, Kiiskilässä ja Sievinkylällä. Uusimmissa yhdistyksissä Jokikylällä, Haikolassa ja Kukonkylällä suunnitelman teko on aloitettu.

Kyliä akuutteja hankesuunnitelmia on jo kirjattu kyläsuunnitelmiin vuoden 2007 ja alkuvuoden 2008 aikana. Kylähanke on hankkinut yhdistystoiminnan taloushallinnon ohjausta ja yhdistystoimintaohjausta kylille.

Kyliä toimintaa vaikeuttaa se, että tehtävät tyypilliseen tapaan kasaantuvat harvoille aktiiveille henkilöille.

Kylillä on puute rahasta, tekijöistä ja tietotaidosta. Yleensä kyliltä puuttuu myös hankekokemus. Poikkeus on Sievinkylä, joka on toteuttanut useita EU-rahoitteisia hankkeita.

Sievin kunnan voimavarat on sidottu ympäristökuntien yhteisten hankkeiden myötä. Toimijoiden määrä vähenee selvästi kuntatasolla palveluiden keskittyessä.

Tieto kulkee yhä huonosti uusista medioista huolimatta. Monet kehittämiskohteet ja mahdollisuudet niiden rahoittamiseen jäävät yleisen informaatiotulvan ja kiireen keskelle. Tarvitaan vinkkausta, jonka avulla asioihin osataan tarttua.

Kyliä varainhankinta perustuu vielä yksittäisiin tapahtumiin pääosin kesän aikana. Merkittävä tulonlähde olisi jatkossa omasta perinteestä nousevat tapahtumat.

Näitä kyliä tapahtumia ei tueta eikä niitä vielä riittävästi osata käyttää kyliä kehittämisessä ja elinkeinotoiminnassa.

Oman identiteetin löytäminen ja profiloituminen on vasta alkamassa.

2. YHTEYS KEHITTÄMISOHJELMIIN

Tämä hanke toteuttaa Maaseuturahasto (EMR), koko Manner-Suomea koskeva strategiaa ja kehittämisohjelmaa. Toimintatapana on Leader-toimintatapa.

Näin hanke tukee alueella toimivan RIESKA-LEADER ry:n toimintasuunnitelmaa ja sen toimintalinjoja:

Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Alueiden ja valtioiden välinen yhteistyö

Näin hanke priorisoituu seuraaviin kohteisiin:

Maaseudun kulttuuri- ja luonnonmaiseman sekä rakennetun ympäristön hoitaminen

- paikallishistorian ja perinteen kartoitus, tallennus, esille tuominen
- maisemallisesti tärkeiden rakennusten kunnostus, kulttuuriympäristön hoito
- maisemanhoitosuunnitelmien laatiminen ja toteutus
- ympäristön viihtyvyyden parannus, maisemahankkeet

Maaseudun palvelut

- hoivapalvelujen, lähinnä lasten- ja vanhustenhoito, aterian- ja siivouspalvelujen monipuolistamista, uusien kehittämistä
- liikkuvien, kiertävien palveluiden kehittämistä, esim. kylätalkkaritoiminta
- kylän lähtökohdista lähtevän yritystoiminnan aloittamisen helpottaminen ja kehittäminen
- yritysten ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edistäminen
- kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollisuuksien luomista
- pienimuotoisia, paikallisia energia-, jäte- ja vesihuoltoa sekä tieto- ja viestintäteknikoiden kehittämistä sekä niiden käyttöönottoa

3. KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT

Hankkeen pääasiallinen kohderyhmä ovat Sievin kylien ihmiset sekä maassamuuttoa tai maahanmuuttoa, loma-asutusta, etätyötä tai yritystoimintaa/elinkeinotoimintaa alueelle suunnittelevat ihmiset sekä heitä palvelevat organisaatiot, sekä alueella jo asuvat ja loma-asukkaat sekä yritykset ja yhteisöt.

Kohderyhmä on valittu siten, että mukana ovat ne Sievin kunnan kylät, jotka ovat sitoutuneet mukaan kylien kehittämistoimiin ensiksi rekisteröitymällä toimintakelpoiseksi yhdistykseksi sekä laatimalla kylän kehittämissuunnitelmaa.

Hankkeesta tiedotetaan muun muassa Sievin kylien omien nettisivujen kautta, suorilla kontakteilla ja paikallisen median, sanomalehtien ja radion välityksellä.

4. TAVOITTEET, INDIKAATTORIT JA AIKATAULUTUS

Hankkeen tavoitteina on luoda edellytyksiä kyläasumiselle, kylien palveluiden ja elinkeinojen uudistumiselle ja säilymiselle. Hankkeessa kehitetään palveluiden saatavuutta uudistunein keinoin.

Hankkeella luodaan edellytyksiä ihmisten työllistymiselle kylillä uusien elinkeinojen ja yritysmuotojen avulla.

Hanke lisää kylien toimintaa, yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta ja tiedotusta.

Hanke edistää kylien markkinointia, kylien omia varainhankintatapoja, perinteen tallentamista ja kylien vetovoimaa.

Sievin väkiluku ja ikärakenne pysyvät suotuisalla tasolla. Mittareina ovat asukaslukumäärä sekä ikärakenteen suotuisa kehitys.

Kylien elinkeinorakenne monipuolistuu. Yrittäjyyttä arvostetaan ja uusien yritysten syntymistä tuetaan luomalla hyvä yritysilmapiiri niin kylä- kuin kuntatasollakin. Kylien palvelut uudistuvat säilyen ainakin lähtöhetken tasolla.

Tonttien ja elinkeinotoiminnan sijoitteluun, kaavoitukseen, vapaa-ajan toimintojen sijoitteluun ja ylläpitämiseen panostetaan. Indikaattorina ovat selvitysten ja suunnitelmien lukumäärät ja osallistuneiden lukumäärä. Kylien vetovoimaa mitataan palveluiden, tapahtumien ja osallistuneiden määrillä, tuotteiden ja tallenteiden määrillä, tiedotteiden ja markkinointi- yms. julkaisujen määrillä.

2008

kesä, heinä, elo, syys

kylätapahtumat, Muttimarkkinat, Sievi-viikot
Vääräjoki-hankkeen henkinherätys
kyläkierrokset, kylien esilletuonti eri foorumeilla,
nettisivujen kunnostus

syys, loka,

marras, jouluku

kyläsuunnitelmien laadinta, täydennys ja
tarkentaminen
Vääräjoki –hanke, tonttitiimin täydentäminen,
kylien omien hankkeiden eteenpäinvienti
hankkeen raportointi, jätevesihuolto

2009

tammiku

messumateriaalit, raportointi

tammiku, helmiku

maalisku, huhtiku

Kyläsuunnitelmien toteutushankkeiden valmistelu
nettisivujen kunnostusta kylittäin
esitemateriaalit kylittäin, opastemateriaalit kylille

toukoku, kesä, heinä, elo

Vääräjoki – hankkeiden edistäminen kylien
tapahtumien valmistelu, opastusten tekoa kylittäin

syys. loka

uuden hankkeen valmistelu, kylien omien
elinkeinollisten hankkeiden valmistelu
tonttitiimin laajennus koskemaan vapaa-ajan
asutusta ja vapaita rakennuksia

5. TOTEUTUS, TULOKSET, TUOTTEET JA TOTEUTUKSEN SEURANTA

Tähän hankesuunnitelmaan on koottu Sievin kylien kyläsuunnitelmissa ja kylien aktivointitilaisuuksissa syntyneet ajatukset.

Hanke toteutetaan niin, että sillä on hankesuunnittelija, joka hoitaa kehittämistehtävät omilla vahvuusalueillaan. Tarvittaessa hankitaan erityisosaamista ostopalveluna. Ostopalvelut pyritään toteuttamaan siten, että

ensisijaisia ovat aina kylillä olevat osaajat, jolloin asian osaaminen myös jää kyliin hankkeen jälkeen.

Hankesuunnittelija pitää yhteyttä kyliin, kyläyhdistyksiin ja sidosryhmiin sekä auttaa kyliä niiden omien hankkeiden suunnittelussa ja rahoituksessa sekä toteuttamisessa.

Yrityshankkeissa käytetään kunnan ja muiden kehittämishankkeiden palveluja. Hankkeessa annetaan lisäksi neuvontaa, suunnitellaan kylien investointeja, sekä tehdään opintomatkoja sekä laaditaan selvityksiä, kyselyitä, tutkimuksia ja edistetään tuotteistamista muun muassa kylämatkailussa.

Hankkeessa ylitetään perinteiset hallinnon sektorikohtaiset rajat ja otetaan niiden osaaminen ja tietotaito käyttöön kylien toiminnan ja elinvoimaisuuden parantamiseksi ja käytettävissä olevien voimavarojen suuntaamiseksi kylällä asumisen edistämiseksi sekä elinkeinotoiminnan, etätyön ja työllistymisen parantamiseksi ja kylien yhteisöllisyyden kehittämiseksi.

5.1 TULOKSINA PÄIVITETYT KYLÄSUUNNITELMAT, ASUMISEN JA KYLÄN MARKKINOINTI

Kyläsuunnittelu jatkuu

Jatketaan kylien tarpeiden mukaan suunnittelua, joka tehdään kylän sisäisenä yhteistyöskentelynä sekä kylien välisenä työskentelynä.

Kyläsuunnitelmia laajennetaan lisäämällä selvityksiä yhdyskuntarakenteesta, kylän historiasta, asumisesta, palveluista, elinkeinoista, luonnosta, kylien perinnebiotoopeista, vanhoista rakennuksista, luontoarvoista ja maisemasta. Suunnittelu tehdään muiden hankkeiden ja kylien kanssa yhteistyössä. Käytetään hyväksi kylällä olevia harrastajia ja asiantuntijoita.

Kyläsuunnittelu laajenee edelleen vapaa-ajan ja virkistyskäytön kohteisiin, kuten kylien luontopolkuihin. Esimerkkinä Kukonkylän luontopolku, jonka edelleen kehittäminen ja yhdistäminen Vääräjoen yhteyteen on kylän tavoite.

Tonttitiimi ja vapaat asunnot ja tilat

Laaditaan selvitykset (käänteinen maankäyttö, maankäyttösuunnitelmat) asumisen ja elinkeinotoiminnan sijoittamisesta asutuissa kylissä elinkeinotoiminnan ja asumisen yhteensovittamiseksi.

Selvitetään nykyinen maankäyttö, infrastruktuuri ja kehittämistarpeet. Tuloksena on ajantasainen selvitys sopivista tonteista.

Luetteloidaan tyhjillään olevat asuin- ja teollisuuskiinteistöt ja selvitetään niiden käyttömahdollisuuksia. Selvitystyössä voidaan käyttää ostopalvelua tai opinnäytetöitä.

Jatketaan tonttitiimin päivitystä ja jatketaan yhteistyötä Sievin kunnan teknisen toimiston kanssa. Kyläyhdistykset keräävät maanomistajilta tietoa tonteista, taloista, tuotantorakennuksista.

Tonttien markkinoidaan www.sievinkylat.fi -sivustolle, joiden kautta niitä voi tiedustella. Nettisivuille lisätään myös tonttikuvia.

Kylien tonttivastaavat keräävät tietoja ja tarpeen vaatiessa esittelevät tontteja ja kylää.

Tarvittaessa aloitetaan yhteistyö alueen kiinteistönvälittäjien kanssa.

Tarvittaessa laaditaan yleinen tietopankki, josta käy ilmi loma-asukkaat, vapaat tontit sekä vapaiden tuotanto-, teollisuus- sekä asuinkiinteistöt.

Kylän markkinointi; esittelyaineisto muuttajille ja vieraille

Kylistä laaditaan muuttajille ja vieraille sopivat opaskartat ja kyläesitteet. Laaditaan kylää koskeva asiantuntija-, palvelu- ja suoramyyntihakemisto, palvelu- ja vapaa-ajan palveluhakemisto. Kyläyhdistykset päivittävät tietoja jatkossa.

Esitellään kylän palvelut (koulu, kauppa, posti, päivähoito, vanhustenhoito, kyläavustajat jne.), harrastukset, liikenneyhteydet, työpaikat, yhdistykset, yhteisöt, yritykset. Selvitetään yritysten ja yhdistysten tukipalvelut: rahoitusneuvonta-, siivous-, tilinpito-, kiinteistönhoito

Tuloksena on kylälle muuttajan tietopaketti.

Yhteyshenkilöt ja kyläkummit

Tiedotetaan eri tahoille kyläyhdistysten toiminnasta ja kylän yhteyshenkilöistä. Kylien eri alojen asiantuntijat kartoitetaan. Etsitään kylältä lähteneitä ja kyliin linkittyneitä henkilöitä, jotka voivat toimia kylien kummeina.

Vetovoimaisuuden ja viihtyvyyden parantaminen

Ympäristö ja maisema laitetaan kuntoon kylien omilla hankkeilla. Erityisesti kylien läpi kulkeva Vääräjoen rantamaat otetaan kunnostuksen kohteeksi. Hankkeesta haetaan apua suunnitteluun ja rahoituksen hankkimiseen. Kylähengen luonnilla ja vuorovaikutustaitojen lisäämisellä pyritään kylien oman identiteetin vahvistamiseen.

5.2 PALVELUT JA VAPAA-AJAN VIETTOMAHDOLLISUUDET PARANTUVAT

Palveluiden saanti on merkittävä tekijä asuinpaikkaa valittaessa. Se vaikuttaa kylille asumaan hakeutuvan viihtyvyyteen.

Hanke selvittää kylien palvelutilanteen. Tilanne selvitetään palvelutarvekyselyillä kyläyhdistysten avulla.

Vanhusten kotihoito, kuljetuspalvelut, ateria- ja siivouspalvelut, kiinteistöjenhuolto (kylätalkkari), vapaa-ajan harrasteisiin liittyvät palvelut selvitetään. Yhteistyössä kylien kanssa tehdään toteuttamisselvityksiä palvelujen järjestämisestä eri ryhmille palveluyrittäjyyden kautta.

Yhteistyössä eri kylien kanssa selvitetään, miten palveluja voidaan toteuttaa eri muodoissa; yhteistyö, yhdistelmäpalvelut, osuuskunnat, yritykset, kunta, seurakunta, vapaaehtoistyö jne. Etsitään sopivaa palvelusetelitoimintamallia. Koulujen toiminnan monipuolistamiseen ja kansainvälistymiseen etsitään mahdollisuuksia. Kouluja ohjataan kohti kansainvälistymistä ja nuorisovaihtoa.

5.3 YRITTÄJYYTTÄ KYLILLE

Kylillä aloittavat yrittäjät tarvitsevat rahoitusta ja neuvontaa. Yhteistyössä Sievin kunnan elinkeinotoimen kanssa tarjotaan kylille tietoa työpaikoista ja yrittämisen mahdollisuuksista sekä ohjataan yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen.

Sievin eri kylät voisivat profiloitua eri tavalla kulttuuri- ja matkailutuotteiden tuottajiksi. Sievinkylä ja lähikylät voisivat tarjota erityisesti kulttuurimatkailuun ja perhematkailuun sopivia kohteita. Kohteine olisivat Vanha Pappila, Vanhankirkon kappeli ympäristöineen, kunnostetut järvet, Asemakylän rakennettu ympäristö, Kukonkylän asutusraitti ja opastettu luontopolku.

Sievin isot metsäalueet, niin valtion kuin yksityisten metsät ja niiden käyttöhistoria tarjoavat monia kulttuuri- ja luontokohteita. Jo opastettu Pikkurata, tervan- ja uunitervanpolttoalueet, Petäjäojan uitto, Kukonkylän saha-alue pienoismalleineen olisivat sopivia kulttuurikohteita niin matkailijoille kuin muillekin käyttäjäryhmille.

Kehittyvä matkailu tarvitsee lisäpalveluja. Matkailijoiden viipymää kasvatetaan ohjelmalveluilla, joita voidaan liittää mm. jo olemassa olevien luonto- ja kulttuurikohteiden ympärille. Kylämatkaparkkien toteuttaminen toisi mahdollisuuksia lisätä asuntoautoilla ja -vaunuilla liikkuvien pitempiaikaiseen pysähtymiseen.

Työhön ja yrittämiseen liittyvät palveluosuuskunnat ovat jatkossa Sievin kylien tapoja toimia ja taata omalle kylälle monipuoliset palvelut. Kylien elinkeinotoiminnan kehittämishankkeita työstetään yhdessä kunnan elinkeinotoimen kanssa. Yhteistyössä voidaan laatia tarvittavat suunnitelmat kehittämis- ja investointiosineen.

Yhteistyötä jatketaan matkailuyritysten ja matkailualan toimijoiden kanssa, eri hankkeiden, kunnan elinkeinotoimen ja alan järjestöjen kanssa.

Erilaista teemallista yhteistyötä ja opastusta järjestetään yhteistyössä eri palvelutuottajien, kuten kansalaisopiston ja yhdistysten kanssa. Teemaaiheina voivat ovat luonnonvaraa-alat, kylien yhteistoimintaa

tukevat ohjaustilaisuudet ja kylän kulttuurista, luonnosta ja perinteestä nousevat yhteistoiminnalliset opintokokonaisuudet.

5.4 KYLIEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN: YHTEISÖLLISYYS JA VUOROVAIKUTUS

Kylät kaipaavat uusia asukkaita ja yrittäjiä, jotka haluavat kehittää asuinympäristöään. Myös kyläläisten yhteisen toiminnan lisääminen koetaan tärkeäksi. Palvelujen saatavuutta halutaan parantaa ja etsiä uusia toimintamuotoja.

Kyläyhdistysten toiminnan kehittäminen

Kylien toiminta jää liiaksi yksien ihmisten harteille. Hankkeen aikana pyritään kehittämään kyläyhdistysten sisäistä ja ulkoista työnjakoa. Yhdistyksiä aktivoidaan nuorten rekrytointiin; nuorisoa joka kyläyhdistykseen.

Kyliä tutustumista toisiin kyliin ja kylätoimintaan ympäri maata lisätään.

Kylätoiminnan rahoitus ja varainhankinta

Kylille jaetaan tietoa rahoitusmahdollisuuksista ja opastetaan kyliä niiden käyttämiseen.

Kyliä investointisuunnitelmia laaditaan yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa.

Ostopalveluna on mahdollista laatia maisemanhoitosuunnitelmia sekä rahoitushakemuksia.

Kyliä varainhankintaa kehitetään tapahtumien avulla. Tuottavuutta parannetaan markkinoinnilla, yhteistyöllä ja tuotekehitystä tekemällä.

Vaikuttaminen, tiedottaminen ja markkinointi

Hankesuunnittelija ja kyliä yhteyshenkilöt vastaavat nettisivujen ylläpidosta.

Kyliä nettitiedotteet pyritään saamaan jokaisen kylän käytännöksi sekä parannetaan niiden laatua opastuksella ja neuvonnalla. Kyliä opastetaan kylän markkinointiin. Haetaan uusia tapoja uusien asukkaiden sitouttamiseksi mukaan toimintaan.

Kyliä omia vaikutusmahdollisuuksia parannetaan opastamalla ja ohjaamalla ihmisiä vaikuttamisessa, aloitteiden teossa, neuvottelutaidossa. Perustetaan tarvittaessa kylien yhteinen toimintaorganisaatio, kyläparlamentti.

Yhteistyö

Kyläläisiä opastetaan osallistumaan kylien yhteiskokouksiin ja kyläkokouksiin. Sovitaan käytännön ylläpidosta. Haetaan selvää toimintamuotoa kylien ja kunnan väliseen vuoropuheluun. Kansainvälistymistä haetaan kylien yhteistyöllä.

Kyliä välistä yhteistyötä saatetaan käytännön tasolle, esim. tapahtumien järjestäminen, osaamisen siirtäminen, kylien laitteiden vuokraus ja lainaus (äänentoistolaitteet, kahvinkeitin, grillit, teltat, kodat). Kyliä yhteishankintojen organisoidaan, esim. siirto vessat tapahtumiin.

Hankkeen aikana selvitetään, missä asioissa tehdään yhteistyötä ja missä kilpaillaan.

Nuoret ja naiset

Kyliä nuoret ja naiset otetaan mukaan kyliä kehittämiseen. Naisten osuus perustetuissa kyläyhdistyksissä on ollut tasa-arvoa edistävää. Kyliä kokouksissa ja tilaisuuksissa kummatkin ryhmät voivat saada tietoa yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Nuoret kykenevät samalla ottamaan vastuuta infrastruktuurista ja omasta viihtymisestään. Näin lisätään sitoutuneisuutta omaan kylään ja tuetaan nuorien paluuta takaisin omaan kylään opiskelun jälkeen. Nuorten osallistumismahdollisuuksia vapaa-ajan harrasteisiin ja kulttuuriin kehitetään.

5.5 KYLIEN INVESTOINTIHANKKEIDEN RAHOITUS

Tämä luku sisältää kyliä hankkeiden suunnittelun tukemisen ja rahoituksen etsimisen eri lähteistä (LEADER, muut rahastot, opetusministeriö, museovirasto, ympäristökeskus, Sievin kunta jne.).

Investointihankkeet ovat tavallisimmillaan maisemanhoitoa, vanhojen rakennusten kunnostusta, virkistyspaikkojen – ja reittien rakentamista tai kunnostamista, kylätalojen korjaamista.

Investoinnit saattavat olla myös pieniä hankintoja kyläyhdistyksen toiminnan helpottamiseksi.

5.6 KYLIEN TAPAHTUMAT, PERINNE, HISTORIA JA VETOVOIMA

Kylien tapahtumia kehitetään yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa. Tapahtumia käytetään kylän varainhankinnassa, markkinoinnissa ja elävöittämisessä.

Toteutustapana on myös paikallisten asiantuntijoiden käyttö esim. perinteen keräämisessä sekä perinnepiirien järjestäminen yhteistyössä kansalaisopiston ja kulttuuritoimen kanssa.

1. sopivia tuotteistamiskohteita:

- Sievin Vanhan Pappilan miljöön ympärille syntyneen kulttuuri- ja hyvinvointikeskuksen toiminnan tuotteistaminen, oma suunnitelma
- Sievin kylien pääsiäiskokoperinteen tuotteistaminen, aloitus pääsiäinen 2008, jatkuu 2009
- Sievi-viikon kylätapahtumien tuotteistaminen, kesä 2008, jatkuu 2009
- Näätä-jumalan lähdeveden käyttö ja markkinointi 2009-2010
- Vanhojen kylien rakennusperinteen ja tapahtumien tuotteistaminen, Korhosen markkinat 2008-, Lakson puustelli ja ruotujakolaitos Sievissä 2008-2010
- Järvikylän puueläinpuiston esittely ja opastus, Eren masiina sekä Heiskasen suvun ateljeet, Veikko Uusitalon pienoismallit
- Muun elinkeinoperinteen tuotteistaminen (Pikkurata, Vääräjoen uitto, järvikuiviot. opastus, esitteet 2008-2010
- Kylän tuottaman kylämatkailun ohjelmapalvelun toimintamallin kehittäminen, esimerkiksi Jyringin ja Sievinkylän arkeologisten ja muiden historiallisten kohteiden opastus ja kyltittäminen, siirrettävissä muille kylille 2008-2010
- kylien vapputapahtuma

- Sieviläisyyteen perustuvat seminaaritapahtumat

2. Kulttuurireittejä ja -kohteita

- Evijärvi-pyöräreitti, reitti järviuivion kautta Leppälästä Haikolan kylän läpi. historialliset kohteet opastettu, yhteistyössä Leppälän ja Haikolan kylien kanssa
- Kirkkopolut eri kyliltä
- kulttuuripolku Jorma Heiskaselta Vääräjoen yli Eren masiinalle.
- Tervareitti Sievinkylältä Korhosen kautta Rautioon
- Vanha asutus -reitti Kukonkylällä, malli siirrettävissä muille kylille
- -kruununmetsätorppa-asutus Sievin kylillä, kohteiden merkintä maastoon, opastus, erinomaisia luontokohteita samalla

3. Kylien olemassa olevien tapahtumien kehittäminen

- Muttimarkkinat
- Pääsiäiskokkoperinne
- Kesän kylätapahtumat, Korhosen markkinat, Kiiskilän kesätapahtumat
- Kekrin vietto, Leppälä
- Kylätapahtumien laadun parantaminen
- kylää kokoavien tapahtumien suunnittelu ja toteuttaminen kylän omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien mukaan
- Tapahtumajoja tapahtumien järjestäjille, suunnitteluapu, laadun parantaminen, teemamatkat
- Tapahtumien markkinoinnin kehittäminen, tapahtumakalenteri, etupiirijako

4. Perinteen tallentaminen

- kylien historian tuoteistaminen elinkeinoelämää, kylämatkailua varten, suutariperinne Korhosessa, Kiiskilässä työväenaate
- vanhat työtavat. tapahtumat ja perinne talteen kertomuksina näytelminä, multimediana, esinekokoelmina
- Sievin museoiden luetteloinnin ja esineiden esilläolon varmistaminen
- herätysliikeperinne, juhla-alueet ja valokuvat, tapahtumat, kirjat
- Kylien kulttuuriperinteen ja historian keruutyön käynnistäminen ja rahoituksen hakeminen julkaisuille ja muihin kylien hankkeisiin erirahoituslähteistä (Leader, TE-keskus, opetusministeriö tms.) - Hankesuunnittelija organisoii opastusta ja ohjausta

6. RESURSSIT

Tärkeimmät resurssit ovat tässä hankkeessa ihmiset; kyläläiset, hankesuunnittelija ja sidosryhmät. Rahaa tarvitaan hankesuunnittelijan palkanmaksuun ja tarvittaviin työvälineisiin ja muuhun toimintaan kuten ostopalveluihin.

Ostopalvelut ovat asiantuntijoille maksettavat korvaukset tehdystä työstä, tutustumismatkat, tiedottaminen.

Hankkeessa on merkittävää kyläläisten itsensä mukana olo ja sitoutuminen.

7. KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSUUNNITELMA

Kustannusarvio	2008	2009	2010	Yht.
palkkauskulut:	35 000	44 000	35 000	114000
ostopalvelut,	5000	1000	1000	7000
palkkiot				
vuokrat	1000	1000	800	2800
kokouspalkkiot	800	800	800	2400
kotimaan matkakulut	800	1000	800	2600
ulkomaan matkakulut	2000			2000
muut kustannukset	1700	1700	1700	5100
Yhteensä	46300	49500	40100	135900

VUOSITTAINEN RAHOITUSUUNNITELMA

A. Julkinen rahoitus	2008	2009	2010	yhteensä
-EU ja valtio	29632	31680	25664	86976
-kunta	7408	7920	6416	21744
-julkinen yht.	37040	39600	32080	108720
B. Yksityinen rahoitus	9260	9900	8020	27180
Yhteensä	46300	49500	40100	135900

Yksityinen rahoitus sisältää rahaa, osallistumismaksuja tai muuta vastaavaa

8. SWOT

Hankkeen onnistuminen riippuu kylien yhteistyöhalukkuudesta sekä sitoutumisesta hankkeen rahoittamiseen.

Yksityisrahoitus on riippuvainen kylien tapahtumarahoituksen ja varainhankinnan onnistumisesta.

Elinkeinojen kehittäminen on toiminta-alue, joka vaatii kylissä varsin pitkän kypsyttelyajan.

Vahvuutena on pidettävä kylien kulttuuriperinnettä ja luonnonoloja.

9. ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN

Hanke on itsenäinen taloudellinen ja toiminnallinen organisaatio, jolla ei ole kiinteää toimintapaikkaa. Hanke (käytännössä hankesunnittelija) jalkautuu aina tarvittaessa kylille ja kyläläisten luokse. Hankkeen johtajana ja toimii Sievin Teollisuuspuisto oy:n toimitusjohtaja, joka toiminnallaan pitää yhteyttä suoraan kunnan elinkeinotoimeen ja yritysverkostoon.

Hankkeelle perustetaan ohjausryhmä, johon kutsutaan rahoittajien lisäksi viranomaisten ja kylä- sekä asukasyhdistysten edustajia, yritysten edustaja sekä asiantuntijajäseniksi joitakin sidosryhmien edustajia.

Laskut merkitsee vastaanotetuksi hankesuunnittelija ja ne hyväksyy hankkeen johtaja. Raportoinnissa noudatetaan rahoittajan edellyttämiä aikatauluja. Ohjelman toteutumisesta pidetään kaiken aikaa kirjaa, jolloin tapahtumat, kokoukset, osallistujat yms. kirjataan heti ylös.

Ohjausryhmä kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa ja saa silloin raportit hankkeen toteutumisesta sekä talouden että toiminnan suhteen. Raportoinnissa ja maksatuksissa noudatetaan rahoittajan antamia ohjeita. Tietojen kerääminen loppuraporttia varten aloitetaan heti hankkeen alussa.

Sievissä 16.5.2009

Kimmo Niskanen
hankkeen johtaja